

Geuldal, catwalk voor Europese topnatuur

Een groene loper voor het Drielandenpark

Projectaanvraag extra trekking 2013, Nationale Postcode Loterij

Geuldal , catwalk voor Europese topnatuur

Een groene loper voor het Drielandenpark

ARK Natuurontwikkeling is aanvrager en penvoerder van dit project.

De projectaanvraag wordt ondersteund door Stichting het Limburgs Landschap, Staatsbosbeheer, FREE Nature, Natagora , Agentschap voor Natuur en Bos , Natuurpunt, Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren en Nabu Aachen.

In Bijlage 2 is een korte beschrijving gegeven van de organisaties die het project mede ondersteunen

Afbeelding wilde kat omslag: ©Peter Cairns

Beeldbewerking omslag: Bas Reijnen

Afbeelding Geelbuikvuurpad: ©Jordi Strijdhorst

ARK Natuurontwikkeling

Postbus 21

6997 ZG Hoog Keppel

T 0314 382190

E info@ark.eu

I www.ark.eu

Geuldal, catwalk voor Europese topnatuur

Een groene loper voor het Drielandenpark

Projectaanvraag extra trekking 2013, Nationale Postcode Loterij

Over de Grens

Dit voorstel van ARK Natuurontwikkeling voor een bijdrage uit de extra trekking van de Nationale Postcode Loterij gaat over het Geuldal met de wilde kat als krachtig symbool. Het Nederlandse Geuldal is goed beschermd, maar het Belgische deel dreigt verloren te gaan. Als we nu niet ingrijpen verliest Nederland de verbinding met belangrijke natuurgebieden in België en Duitsland.

Het kleinschalige rivierdal van de Geul staat nu al bekend als één van de fraaiste landschappen in Nederland. Binnen enkele jaren kan het uitgroeien tot onze poort naar Europese topnatuur.

De Geul is een grensoverschrijdend riviertje. Bovenstrooms van de grens in Wallonië dreigt een onomkeerbare aantasting van het landschap plaats te vinden. Kleine Waalse boeren stoppen met hun werk langs de Geul en zetten hun land te koop. Hoewel de agrariërs de voorkeur geven aan verkoop aan natuurorganisaties, hebben de organisaties in Wallonië te weinig kapitaal om de grond te kopen. De grond wordt dan noodgedwongen verkocht aan intensieve landbouwbedrijven. Indien dat gebeurt zal er een gat worden geslagen in de cruciale verbinding, van de Nederlandse natuur met de rijke natuur over de grens in Ardennen en Eifel, die het Geuldal vormt.

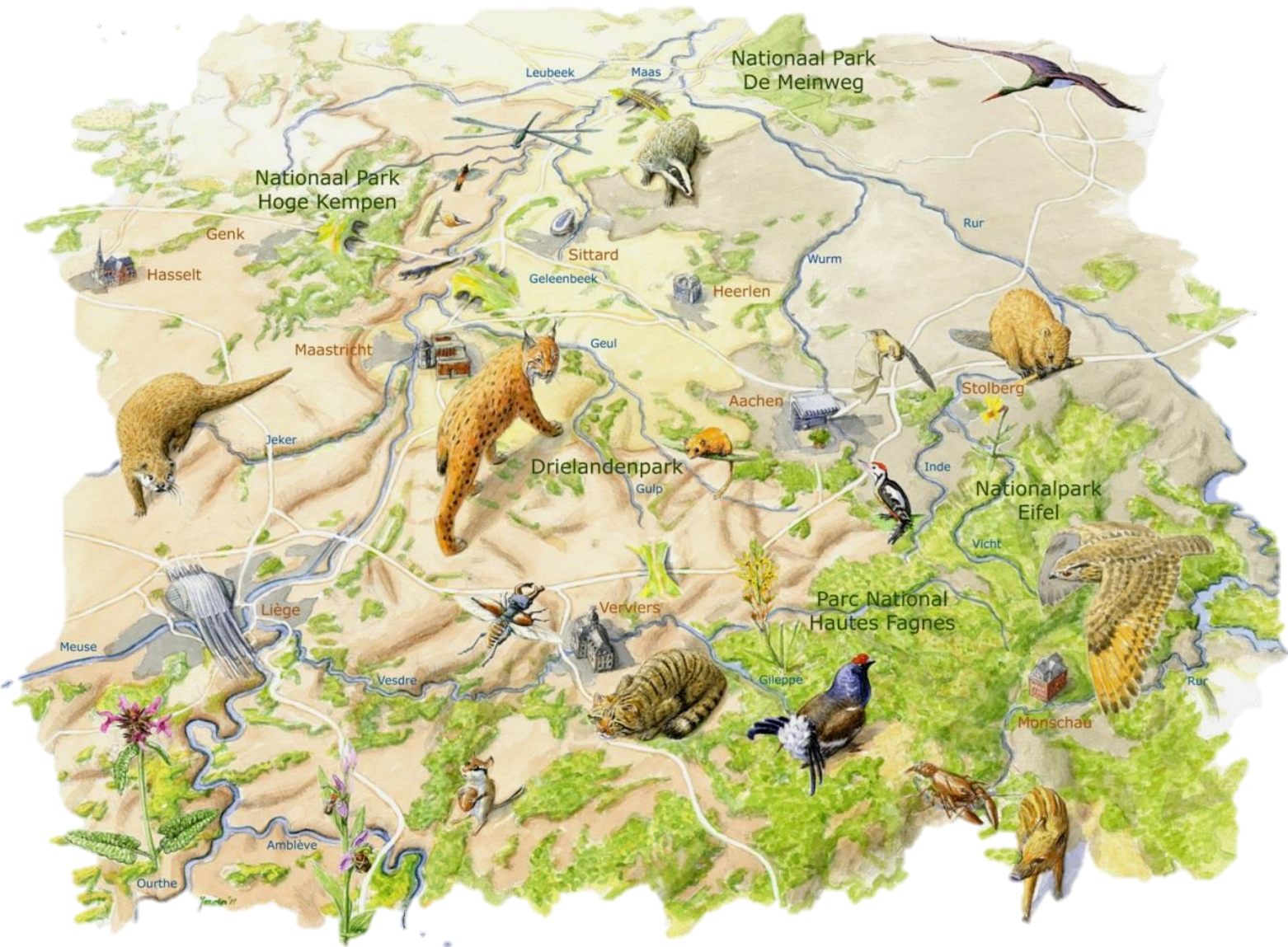
Om deze belangrijke verbinding te behouden en zelfs te verbeteren moet er binnen 1 tot 2 jaar gehandeld worden. Daarom wil ARK, ondersteund door collega-organisaties in Nederland, België en Duitsland, via dit extra project een doorbraak forceren en het tij ten goede keren. Een andere optie is een Europese subsidieaanvraag, maar, als die al wordt toegekend, komt die te laat.

Met aankoop van Waalse sleutelhectares kan de omgekeerde weg worden ingeslagen: de ontwikkeling van een aaneengesloten grensoverschrijdend natuur- en landschapspark. Een gebied dat weer ruimte geeft aan dieren om zich vrijelijk te bewegen, zoals wilde kat, zwarte ooievaar, otter en in de nabije toekomst zelfs de geheimzinnige lynx.

Met zulke spectaculaire natuur, ingebed in een duizenden jaren oud cultuurlandschap, ontwikkelt het Geuldal zich tot een attractie voor de vier miljoen mensen die er omheen wonen. En met steun van de Nationale Postcode Loterij kan het uitgroeien tot een Europees voorbeeld van hoe natuur- en landschap de basis kunnen leggen onder een nieuwe plattelandseconomie.

Groene Loper voor het Drielandenpark

Het gebied waar Nederland, Duitsland en België samenkomen heet het Drielandenpark. Hier grenst het heuvelland van Zuid-Limburg aan de Belgische regio's de Voerstreek, Haspengouw, het Land van Herve en de groene Duitse stadsregio van Aken. Het is een lieflijk, oud cultuurlandschap waarin kleine stukjes wildernis nog een plek hebben, zoals snelstromende beken of bossen met kalkrotsen en lianen. Een van de toonaangevende riviertjes in dit gebied is de Geul.

Het Drielandenpark vormt het groene hart van de stedencirkel Aken, Luik, Maastricht, Hasselt, Genk, Sittard en Heerlen. Tegelijk is het Drielandenpark de verbindende schakel tussen vier omringende natuurgebieden: Nordeifel (D), Hoge Venen (B), Hoge Kempen (B) en De Meinweg (NL). De Geul is één van de levensaders, die de natuur van de Eifel, Hoge Venen en Ardennen verbindt met Zuid-Limburg.

Voor Nederland is het Geuldal het topstuk van het Zuid-Limburgse landschap. In Wallonië, waar de oevers van de Geul misschien nog mooier zijn dan in Nederland, is het riviertje slechts één van de vele berg- en heuvellandriviertjes die het Waals gewest rijk is. Dit laatste betekent dat het Waalse

stuk van de Geul niet automatisch de aandacht krijgt die het nodig heeft om de rol van grensoverschrijdende, groene corridor te blijven vervullen.

Die aandacht is wel nodig, zowel in Nederland als in België. Want de regio waartoe het Drielandenpark - inclusief Geuldal - , de Nordeifel en de Hoge Venen(Ardennen) behoren, is een bedrijvige regio met bijna vier miljoen inwoners (Euregio Maas-Rijn). Stad en platteland, mens en natuur zitten hier dicht op elkaar. Moderne industrie, landbouw, stadsuitbreiding, recreatie en infrastructuur maken aanspraak op ruimte die ook voor de natuur en voor natuurverbindingen van groot belang is. Ook het water, dat door de klimaatverandering steeds vaker met bakken uit de hemel valt, eist zijn ruimte op.

Met het project *Geuldal, catwalk voor Europese topnatuur* wil ARK Natuurontwikkeling samen met Nederlandse, Belgische en Duitse partners aan de slag. Dat kan door grensoverschrijdend samen te werken, gebieden aan elkaar te koppelen, en verschillende functies van het gebied op een logische manier te combineren. Het streven is om het stroomgebied van de Geul te ontwikkelen tot een 50 kilometer lange loper van struweelrijke graslanden en bossen, die vanaf Duitsland via Wallonië en Nederland uitrolt tot aan Vlaanderen. Oók de zijriviertjes van de Geul zoals Gulp en Selzerbeek en hun oevers doen mee in het projekt, evenals de kleine bronbeekjes die deze voeden.

Zo willen we de weg vrijmaken voor spectaculaire diersoorten als Wilde kat en Lynx, opdat ze kunnen terugkeren in Nederland en Vlaanderen. Ook de Hazelmuis, het fameuze Aapje van het zuiden, zal zich via bosranden en hagen kunnen uitbreiden langs beide oevers van de Geul. Grauwe klauwieren, Rode wouwen en Zwarte ooievaars zullen de weg terug vinden. Boommarters idem. In deze natuur is ook ruimte voor (regen)water. In de riviertjes creëert het water door sedimentatie en erosie nieuwe biotopen. Vuursalamanders en Geelbuikvuurpadden duiken weer op. Net als vuurvliegjes, die 's nachts hun lampjes ontsteken, als tegenhanger van de lichten uit de grote stad in de verte. Bevers trekken de natuurlijke Geul verder op, en dankzij een goede visstand krijgt ook de otter een nieuwe kans.

Maastricht, Aken, Heerlen en Luik kunnen als ze straks hun achterdeuren openslaan , uitkijken over een bruisende eenentwintigste-eeuwse versie van het oeroude Geuldal.

Geelbuikvuurpad komt alleen in het Drielandenpark voor

Nat en droog

De kracht en de pracht van de Geul ligt in het feit dat het riviertje en zijn oevers (in potentie) een doorgaande route vormen vanaf de noordzijde van Eifel en Ardennen tot aan ons land.

De drogere delen van het achterland zijn een kraamkamer voor onder andere herten, reeën, zwijnen, marterachtigen en katachtigen. De natte delen zijn het domein van (trek)vissen, amfibieën, ringslang, waterspreeuw en zwarte ooievaar. Ook bevers horen in dit rijtje thuis, maar voor deze soort geldt juist dat het Nederlandse deel van het Geuldal brongebied is voor het stroomopwaartse deel. Dat zou in de toekomst ook voor de otter kunnen gelden.

Voordat de Geul optimaal als doorgaande verbinding functioneert, moet zowel op het droge als in het natte flink wat werk verzet worden.

Het uitrollen van de loper met voorbeeldprojecten

De knelpunten die in het gebied moeten worden opgelost vallen voor een belangrijk deel in de categorie laaghangend fruit. Een ander deel vergt nog een lange weg met veel communicatie, overleg en geduld. Uiteindelijk gaat het om een gebied van zo'n 10.000 hectare. Stap voor stap, meter voor meter kan de loper worden uitgerold. Het lange-termijn effect moet zijn dat als de loper eenmaal begint te rollen, het proces zichzelf verder helpt. Omdat het ook voordeel biedt aan (eco)toerisme en de streek economie en bijdraagt om in natte tijden het water op een vanzelfsprekende manier veilig te bergen: in de natuur.

Dit project *'Geuldal, catwalk voor Europese topnatuur'* lost een aantal knelpunten op en stimuleert andere partijen om mee te doen en door te gaan. De knelpunten die dit project gaat oplossen worden hieronder weergegeven.

Sleutelhectares

Een grote bedreiging voor het Geuldal in Wallonië is de verandering in de landbouw. Veel langer dan in Nederland hebben de agrariërs zeer kleinschalig geboerd. Daardoor bezit het agrarische cultuurlandschap hier nog zeer veel charme. Momenteel vindt er een omslag plaats en ontstaat er een groot knelpunt in de verbinding tussen Nederland en het achterland. Extensieve bedrijven stoppen en intensieve bedrijven willen de gronden in het Geuldal kopen om met hun mesthuishouding rond te komen. Wanneer deze terreinen nu niet door aankoop worden veilig gesteld, verliest het Geuldal zijn kwaliteit en zijn betekenis als corridor. In het Waalse deel van het Geuldal zijn momenteel slechts enkele tientallen hectares in bezit van natuurorganisaties. De rest is particulier bezit.

Een bijzondere kans ligt in het Geuldal bij Sippenaeken, tegen de grens met Nederland. Een aantal particulieren heeft te kennen gegeven dat ze enkele tientallen hectare grond op korte termijn wil verkopen, en dat zij de voorkeur geven aan verkoop aan een natuurorganisatie. De plaatselijke natuurorganisatie Natagora houdt de contacten momenteel warm zodat bij een eventuele toekenning van dit project deze cruciale sleutelhectares snel kunnen worden aangekocht. Ook in het Belgische Gulpdal liggen op vergelijkbare wijze hectares. Deze zijn rijk aan bronnen en daardoor zeer belangrijk voor natuur(ontwikkeling) en waterberging.

Een natuurlijk beekdal, zo kan de Geul er straks weer uitzien.

Natuurlijke bosranden en struwelen

Voor de ontwikkeling van natuurlijke bosranden en struweelrijke graslanden wordt op een aantal belangrijke plaatsen in het stroomgebied van de Geul natuurlijke begrazing gestart. Bij Sippenaeken (B) ligt een hoofdlocatie. Hier wordt in het kader van dit project grond gekocht. ARK zorgt hier voor de omschakeling naar natuurlijke begrazing. Circa 25 runderen zullen de nieuwe natuur gaan bevolken. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de plaatselijke natuurorganisatie Natagora.

In Nederland wordt de ontwikkeling van een struweelrijker landschap reeds ter hand genomen door de natuurorganisaties Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer Stichting het Limburgs Landschap en ARK, althans voor zover het hun eigen gronden betreft. Tussen de verschillende natuurreservaten liggen echter nog open plekken, die fauna onvriendelijk zijn. Het catwalkproject wil door middel van smalle corridors in de vorm van hagen of houtwallen, deze leemtes in het landschap opvullen. Dat is mogelijk door samen te werken met particulieren en het waterschap.

Een bijzondere plek die hierbij ook aandacht verdient is de droge verbinding van het Geuldal naar het Maasdal, die via een groot, bewandelbaar ecoduct over de snelweg A2 bij Maastricht (Kruisberg) loopt. Aan de rand van dit ecoduct zijn verbeteringen nodig voor de toeloop van dieren. Dit project maakt dit mogelijk door aankoop van een strook grond en deze met houtige gewassen te beplanten.

De ontwikkeling van een struweelrijker landschap betekent ook een aantrekkelijker landschap. Hierop haakt het catwalkproject in met de ontwikkeling van catwalkroutes voor wandelaars. Deze worden onder andere aangeboden via de Dwaalfilm.

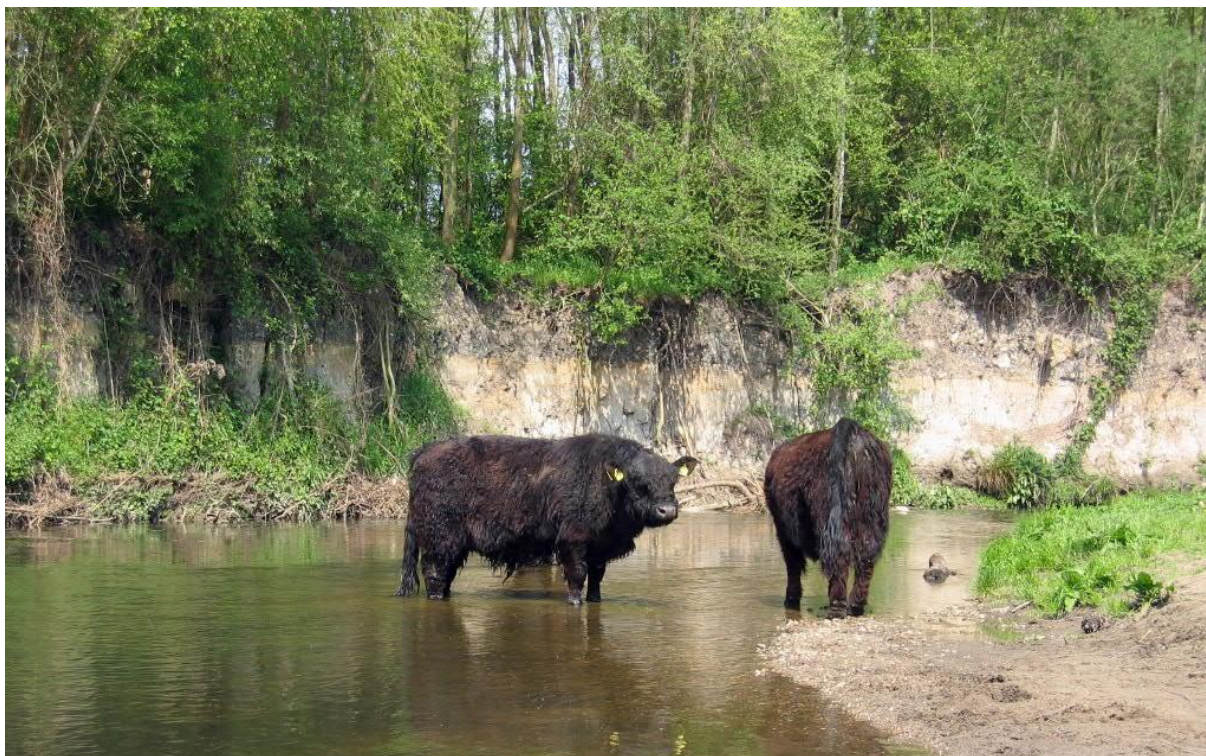

Struwelen, hagen en bosranden bieden dekking aan het wild en zitten boordevol voedsel

Natuurlijke beekdalprocessen

De Geul heeft al sinds de Middeleeuwen veel van de natuurlijke beekdynamiek verloren. Oevers zijn vastgelegd en beektrajecten gestuurd ten behoeve van landbouw en watermolens. Waar natuur weer zichzelf mag zijn, kunnen de beekdalprocessen (erosie, sedimentatie, spontane vegetatieontwikkeling) worden hersteld. Dit komt de natuurlijke waterberging ten goede en zorgt zo voor meer hoogwaterveiligheid benedenstrooms.

Al in de jaren negentig heeft ARK in het Beneden-Geuldal in samenwerking met het Waterschap een voorbeeldproject opgezet voor natuurlijke beekdalontwikkeling. Inmiddels geeft het Waterschap Roer en Overmaas de Nederlandse Geul op steeds meer plekken de ruimte om vrij te meanderen. Het catwalkproject wil een nieuw voorbeeldproject voor natuurlijke beekdalontwikkeling opzetten in het Waalse deel van de Geul bij Sippenaeken.

Een natuurlijke beek met steile oevers en lianen van wilde clematis in het oeverbos

Waterkwaliteit

De waterkwaliteit van de Geul laat te wensen over, door bestrijdingsmiddelen en rioolwater. Dit is met name in Wallonië het geval. Stroomafwaarts in Nederland wordt de kwaliteit steeds beter doordat het verontreinigde Geulwater verdund wordt met schoner water van toestromende bronbeken. Maar ook in Nederland zijn verbeteringen noodzakelijk. Wallonië maakt momenteel een verbeterslag, maar zorgvuldig met water omgaan zit nog niet goed verankerd in de cultuur van het landsdeel. De stenige ondergrond van het gebied, die de aanleg van een rioolstelsel bemoeilijkt, is mede debet aan de achterstand op dat vlak. Een educatief project voor scholen in Wallonië en Nederland, waarbij de waterkwaliteit wordt gemeten, onderling vergeleken en gecommuniceerd, zorgt voor bewustwording en stimuleert een cultuuromslag bij de jonge generatie.

Kinderen testen de waterkwaliteit

Waterbeheer

De drainage van brongebieden, het rechte trekken van zijbeken en intensief agrarisch landgebruik hebben de Geul en de Gulp opgezadeld met een waterprobleem. In 2012 overstroomde Slenaken in een paar uur tijd. Het dal van het kleine riviertje de Gulp kon het water niet bergen. Dit zal in de toekomst vaker kunnen gebeuren als gevolg van klimaatverandering.

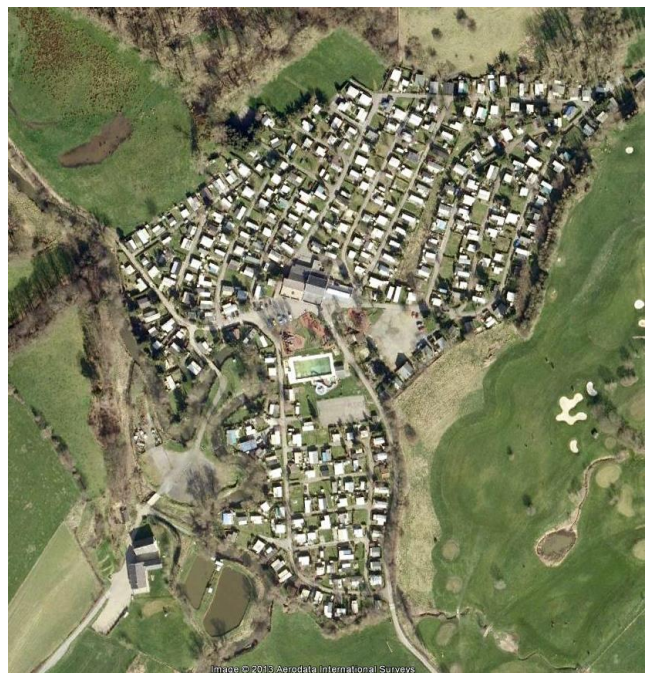

Slenaken tijdens de overstromingen op 29 juli 2012

Door stroomopwaarts het water beter vast te houden kan de kans op wateroverlast minder worden. In het natuurgebied Wolfhaag bij Vaals heeft ARK in samenwerking met het Waterschap Roer en Overmaas onlangs drainagepijpen verwijderd. Het water wordt daardoor geborgen bij de bron. Hiermee zijn tevens nieuwe leefgebieden gecreëerd voor zeldzame dieren zoals de zeldzame geelbuikvuurpad. Naar dit voorbeeld wil ARK op meer plekken de brongebieden en het natuurlijke waterbeheer herstellen.

Voorbeeldcamping

De ontwikkeling van eco-toerisme sluit aan bij de doelstelling van dit Geuldalproject. Maar in het Geuldal bij Sippenaeken (Wallonië) bevinden zich enkele megacampings op de oevers van de Geul, die niet aansluiten bij de filosofie van eco-toerisme. Gedeeltelijk zijn ze illegaal omdat ze te dicht aan het water liggen; de gemeente Plombières staat het ogluikend toe. Ook de lozing van ongezuiverd rioolwater in de Geul is niet volgens de afspraken die in Europa gelden (Kaderrichtlijnwater). Een van de campinghouders in het Geuldal wil zijn camping verkopen. Dit zou een keerpunt kunnen betekenen. Het catwalkproject wil door middel van een lobbytraject een rol spelen bij het ontwikkelen van een nieuwe groene koers voor deze camping als voorbeeld voor andere ondernemers in het Geuldal.

Megacamping pal op de oevers van de Geul

Vissen van de Geul

Bijzondere vissen zoals beekprik, beekdonderpad en forel zijn karakteristiek voor grindbeken, zoals de Geul. Ze hebben een beekbodem nodig van los zand of grind voor hun voortplanting. Daarin maken ze kuiltjes voor de afzetting van eieren. In de Geul is het grind op veel plaatsen aan elkaar gekoekt door organisch slib (watervervuiling). Het bacteriën-rijke slib zorgt tevens voor zuurstofarmoede. Het plaatselijk lostrekken van de beekbodem met een kraan zorgt voor betere omstandigheden. De verwachting is dat vissen op deze locaties onmiddellijk kunnen profiteren van de ingreep. In het catwalkproject wordt deze maatregel tevens gebruikt om de problematiek van rioolwater en riooloverstorten aan de orde te stellen. De oplossing daarvan is uiteindelijk ook de enige duurzame.

De zeldzame en bijzondere beekprik krijgt net als andere beekbewoners een nieuwe kans

Communicatie

Over het Geuldal wordt veel gecommuniceerd. Maar nog niet over de unieke plek die het Geuldal inneemt als catwalk voor Europese topnatuur. Dat is wel nodig, zodat steeds meer mensen enthousiast worden om een stuk van de loper uit te rollen. ARK wil met de natuurorganisaties die het project ondersteunen, de catwalk gezamenlijk onder de aandacht van het publiek brengen. Ook de Dwaalfilm, een interactieve dwaaltocht met korte fraaie clipjes biedt een kapstok, evenals de catwalk-wandelingen en de educatieve projecten op scholen in Nederland en Wallonië. Excursies, lezingen, artikels, website berichten, brochure etc. helpen mee.

Een bijzonder onderdeel van de communicatie zal zijn: het letterlijk in beeld brengen van de catwalk. Een wilde kat die gezenderd is, wordt gevolgd op internet. De nadruk ligt op interessante verhalen over het (trek)gedrag, het gebruik van het gebied en het dagelijkse leven van de kat in het Drielandenpark. Exacte tijdstippen en locaties zijn om redenen van 'privacybescherming' minder van belang.

Dwaalfilm

Het Geuldal wordt een nieuwe loot van de Dwaalfilm (www.dwaalfilm.eu). Deze internet film heeft de Rijntakken enkele jaren geleden al goed in beeld gebracht en trekt daarmee veel bezoekers. De Delta, de Limburgse Maas en het Kempen~Broek zijn nu volop in ontwikkeling. De Geul en haar zijriviertjes wordt het volgende project om de schoonheid, de betekenis en de historie van het gebied aansprekend in beeld te brengen.

Nieuwe wandelroute: catwalk

Voor het Geuldal bestaan al diverse wandelroutes. Eén van de routes, de Via Gulia, bestrijkt zelfs het hele traject van bron tot monding. De wandeling is uitgewerkt in een wandelboekje. Het catwalkproject wil een geactualiseerde versie ontwikkelen, die aansluit bij de nieuwste digitale

technieken én een wandeling die meer door de nieuwe struinnatuur leidt. Thema's die er voor natuur en landschap toe doen, worden hier ingeweven, zoals herstel van bronmilieus, bovenstroomse waterberging, bescherming tegen overstroming, natuurlijke beekdalprocessen, natuurlijke begrazing, beveractiviteiten, groene verbindingen voor Wilde kat en co. Er wordt een link gemaakt met de filmclips uit de Dwaalfilm. In het veld kan men filmpjes en informatie oproepen via een toestel (mobiele telefoon o.i.d.). Omgekeerd kan men thuis ook via de dwaalfilm wandelroutes oproepen en downloaden. Mogelijk kan hier worden aangesloten bij plannen die ook het Waterschap Roer en Overmaas heeft voor een nieuwe, 'moderne' wandelroute langs de beken.

De loop van de Geul en de Gulp. De Geul ontspringt ten zuiden van Aken. Ruim 50 km verderop mondt ze uit in de Maas ten noorden van Maastricht. Het brongebied van de Gulp ligt in Wallonië. Het riviervje passeert de Vlaamse Voerstreek en mondt in Nederland uit in de Geul. (D=Duitsland, W=Wallonië, VL=Vlaanderen, NL=Nederland.)

WERKZAAMHEDEN

In het project worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

Aankoop van sleutelgronden om gebieden te verbinden, met name bij Sippenaeken. Het gaat in het eerste jaar bij Sippenaeken om minimaal 25 hectares. Mogelijk iets later, maar in ieder geval ook binnen enkele jaren, staan nog eens 25 sleutelhectares in Geul- en Gulpdal op de nominatie om gekocht te worden. Totaal 50 ha.

Planvorming voor aangekochte gronden: detaillering van de inrichtingsplannen en voorbereidingen voor de uitvoering.

Inrichting van begrazingsgebieden. Het gaat daarbij om de inrichting van aangekochte sleutelhectares en voor een deel ook om inrichting van gebieden die er aan grenzen: (groene) omheiningen, poorten, informatiedragers, verwijdering tussenrasters.

Grondwerken in de sleutelhectares en in natuurgebieden ernaast: verwijdering van drainages, overbodige oeverbeschoeiing, oeversverlaging etc. voor een meer natuurlijk waterbeheer en ruimte voor het water.

Aankoop kuddes ca. 25 runderen voor natuurlijke begrazing in de natuur bij Sippenaeken en omgeving.

Startbeheer (3 jaar): uitvoering, begeleiding en overdracht van het kuddebeheer.

Verbetering beekbodem door het lostrekken van het vastgekoekte/afgepleisterde grind met een kraan t.b.v. de beekvissen en andere waterorganismen.

Communicatie in de brede zin des woords:

- Publieksvoorlichting:** Lezingen, excursies, info-avonden
- Veldlessen voor basisonderwijs** 20 groepen gedurende 3 jaar
- Waterkwaliteitsonderzoek** Ontwikkeling en implementatie van waterkwaliteitsonderzoek voor basisscholen in Wallonië en Nederland
- **Publicaties** zoals artikels, websiteberichten, social media, brochure
- Gebiedsschetsen** (toekomstperspectieven)
- Dwaalfilm** Geuldal
- Catwalk wandelingen** ontwikkelen en koppelen aan de dwaalfilm Geuldal
- Wilde kat op internet:** gezenderde kat volgen via internet: site openen met beelden en verhalen van *waargenomen gedrag en terreingebruik*
- Opleiding vrijwilligers** voor inventarisaties, veldklusjes, kuddetoezicht, educatie etc.
- Inventarisaties** met behulp van vrijwilligers van flora en fauna
- Overleg** met partners

Projectcoördinatie. Alle werkzaamheden worden uitgevoerd onder regie van ARK, maar in samenwerking met partners in het gebied. De partner waarmee het meest zal worden samen gewerkt is de Waalse natuurorganisatie Natagora.

Communicatie over het project

Zichtbaarheid van de Nationale Postcode Loterij

Het project 'Geuldal, catwalk voor Europese topnatuur' vindt plaats in een van de meest bezochte regio's van Nederland, Zuid-Limburg. Voor bezoekers en bewoners van het gebied zal de bijdrage van de Nationale Postcode Loterij zichtbaar zijn in het gebied zelf, op papier en online.

In de natuur

De bijdrage van de Nationale Postcode Loterij zal kenbaar worden gemaakt door plaatsing van het logo 'Mogelijk gemaakt door Nationale Postcode Loterij' op 16 kleine en 4 grote informatiepanelen in nieuwe natuurgebieden aan beide zijden van de grens. Enkele tienduizenden mensen per jaar zullen deze informatiepanelen zien.

Online

De bijdrage van de Nationale Postcode Loterij zal kenbaar worden gemaakt door plaatsing van het logo 'Mogelijk gemaakt door Nationale Postcode Loterij' op de website van het project en op websites van partnerorganisaties waarmee we nauw samenwerken. De websites krijgen bezoek van in totaal meer dan 150.000 bezoekers.

Een website met daarop de bewegingen van een gezenderde wilde kat en met achtergrondinformatie over wilde katten zal tevens worden voorzien van dit logo. Wij verwachten dat deze website meer dan 50.000 bezoekers per jaar gaat trekken.

Dwaalfilm

De bijdrage van de Nationale Postcode Loterij zal kenbaar worden gemaakt door plaatsing van het logo 'Mogelijk gemaakt door Nationale Postcode Loterij' op de website www.Dwaalfilm.eu. Deze website kreeg reeds meer dan een half miljoen bezoekers.

Catwalk wandelingen

De bijdrage van de Nationale Postcode Loterij zal kenbaar worden gemaakt door plaatsing van het logo 'Mogelijk gemaakt door Nationale Postcode Loterij' op de Catwalk wandelroute. Deze wandelroute wordt aangeboden als App en als Pdf. Verspreiding vindt plaats via de Dwaalfilm, via websites van ARK en partners. Wij verwachten enkele duizenden downloads per jaar.

Veldlessen

De bijdrage van de Nationale Postcode Loterij zal kenbaar worden gemaakt door plaatsing van het logo 'Mogelijk gemaakt door Nationale Postcode Loterij' op opdrachtkaarten en op presentatiemateriaal voor veldlessen van basisscholieren uit Zuid-Limburg. Jaarlijks zullen circa 1200 basisscholieren deelnemen aan deze lessen.

Publicaties

In artikelen, persberichten en op websites van derden zal bij communicatie over het project beschreven worden dat dit project mogelijk is gemaakt door de Nationale Postcode Loterij. De bijdrage van de Nationale Postcode Loterij zal op eigen publicaties, zoals rapporten en brochures, kenbaar worden gemaakt door plaatsing van het logo 'Mogelijk gemaakt door Nationale Postcode Loterij'. Wij verwachten een bereik van enkele honderdduizenden mensen per jaar.

Gebruiksmogelijkheden voor de Nationale Postcode Loterij

Spectaculaire filmbeelden uit het Geuldal, foto's van aansprekende soorten en tekeningen van toekomstvisies die worden gemaakt in het kader van dit project zijn beschikbaar voor gebruik op websites, in drukwerk of in programma's van de Nationale Postcode Loterij.

Samenwerken langs de Geul in het Drielandenpark

Samenwerkingsverband Drielandenpark

Drielandenpark is de naam van een gebied, maar ook de naam van een samenwerkingsverband dat tussen de drie buurlanden in 2001 is opgezet (www.drielandenpark.eu). Dit heeft de samenwerking tussen natuur- en waterbeherende organisaties en overheden in het Drielandenpark bij het aanpakken van grensoverschrijdende kwesties bevorderd.

Recente Europese projecten

Tussen 2009 en 2013 hebben in het gebied twee Interreg-projecten plaatsgevonden, Aquadra (www.aquadra.eu) en Habitat Euregio (www.habitateuregio.eu). Zo'n twintig organisaties hebben hierin gewerkt. ARK was een van de dertien partners binnen het project Habitat Euregio. Door samen aan concrete projecten te werken zijn de grensoverschrijdende contacten geïntensiveerd en is meer kennis ontstaan over kansen en problemen over de grens.

Provinciale projecten

Een programma in het Nederlandse deel van het Drielandenpark, is het Provinciaal Meer Jaren Plan (PMJP) van de Provincie Limburg. Dit loopt tot 2016. Het Zuid-Limburgse Geuldal is een van de speerpunten in dit programma. De natuurorganisaties Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Stichting het Limburgs Landschap en ARK werken, zoveel mogelijk in onderlinge samenhang, onderdelen van dit programma uit. Ze zetten zich in voor gebiedsontwikkeling en soortenbescherming (hazelmuis, (grote) roofdieren, aaseters en otter).

Geuldal, catwalk voor Europese topnatuur

Het project 'Geuldal, catwalk voor Europese topnatuur' sluit aan bij voorgaande projecten. Waar deze projecten eindigen, gaat dit project verder: in tijd, ruimte en integratie van doelstellingen.

Verbindingen over de grens heen

Het project 'Geuldal, catwalk voor Europese topnatuur' kijkt over de landsgrenzen heen. Het wil in samenwerking met de Waalse partner Natagora, het landschap van het Geuldal stroomopwaarts veilig stellen door aankoop van grond en verdere natuurontwikkeling. Hetzelfde geldt voor de Gulp, een zijrivier van de Geul die eveneens in Wallonië ontspringt en de Selzerbeek die in Duitsland ontspringt. Expertise van rivier- en beekdalen en natuurlijke begrazing, die ARK in Nederland heeft opgedaan, wil het inzetten en overbrengen aan de partner aan de andere kant van de grens. De catwalk volgt weliswaar de beekdalen, maar in dit project wordt geen grens getrokken tussen beekdal en hellingen. De bedoeling is juist dat deze beter op elkaar aansluiten en dat de beekdalen via de tussenliggende heuvelruggen geschikte dwarsverbindingen krijgen voor o.a. wilde kat, hazelmuis, boommarter en lynx.

Hazelmuis komt alleen in het Drielandenpark voor

Initiatiefnemer van het project

ARK Natuurontwikkeling

www.ark.eu

Als innovatieve natuurorganisatie wil stichting ARK laten zien hoe veranderende maatschappelijke behoeften voortdurend leiden tot nieuwe kansen voor natuur en landschap. Activiteiten als delfstofwinning, waterbeheer, stedenbouw en gezondheidszorg zijn beter af met natuurontwikkeling. En lokale economieën floreren dankzij natuur, recreatie, toerisme en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en instellingen. ARK stimuleert mensen om die kansen te pakken.

Met ondersteuning van

Natagora

www.natagora.be

Natagora stelt zich ten doel om in Wallonië en Brussel de natuur te beschermen. De organisatie zet zich in voor landschapskwaliteit en soortendiversiteit, en streeft naar evenwicht tussen natuur en menselijke activiteiten. Natagora ijvert voor een aaneengesloten netwerk van natuurgebieden, waarin de natuur voorrang krijgt en bescherming van bedreigde soorten voorop staat. Daartoe worden gebieden aangekocht, ingericht/gerestaureerd en beheerd. Een grote groep vrijwilligers staat klaar om daarbij te helpen. In haar werk richt de organisatie zich tot de hele samenleving. Natuureducatie en sensibilisatie krijgt veel aandacht.

Natuurpunt

www.natuurpunt.be

Door natuurgebieden aan te kopen en te beheren en door de natuur te bestuderen werkt Natuurpunt actief mee aan duurzaam natuurbehoud in Vlaanderen. Via de beleidswerking oefent Natuurpunt invloed uit op het natuurbeleid, zowel bij de lokale, regionale, nationale als internationale overheden. Natuurpunt draagt zorg voor de natuur, maar wil ook meer natuur. Want hoe drukker het leven wordt, hoe meer nood de mensen hebben aan groen. Dankzij de inspanningen van Natuurpunt bleven unieke stroken bos, heide, duinen, valleigebieden en polderlandschappen gevrijwaard. Natuurpunt werkt ook aan betere natuur: door deskundig beheer slagen vrijwilligers er

in de soortenrijkdom in de natuurgebieden te verhogen. Zeldzame en bedreigde diersoorten krijgen daardoor betere levenskansen. Natuurpunt stelt de natuurgebieden bewust open voor iedereen, om ervan te genieten, om ze te bestuderen of om een handje toe te steken bij het beheer. Natuurpunt plaatst haar werking in een brede maatschappelijke context. Het is zinloos te ijveren voor prachtige natuurgebieden wanneer rondom de verloedering van bodem, water en lucht toeneemt. Daarom staat Natuurpunt in de bres voor een leefbare wereld voor mens, plant en dier, hier bij ons en overal op aarde.

Agentschap voor Natuur en Bos

www.natuurenbos.be

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) investeert in een hedendaags beleid en beheer van bossen, natuur en parken en ondersteunt partners die dezelfde doelen nastreven. Het Agentschap voor Natuur en Bos werkt samen met veel verschillende partners en creëert zo een groter draagvlak voor natuur. De deur staat open voor iedereen: van een grote multinational die bomen wil planten tot een lokale jeugdbeweging die in een stukje natuur wil kamperen. Het Agentschap voor Natuur en Bos is de grootste groenbezitter in Vlaanderen. Het beheert 42.300 hectare eigen bossen, natuurgebieden en domeinen. Aangezien het agentschap ook anderen helpt bij het beheren van hun domeinen, beheert het agentschap in totaal zo'n 75.000 hectare bos of natuurgebied. Het Agentschap voor Natuur en Bos staat dus duidelijk met zijn twee botten - dit is Vlaams voor laarzen - op het terrein. Die terreinkennis en ervaring vormen belangrijke pijlers om het beleid te helpen voorbereiden.

Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren

www.rlh.b

Haspengouw en Voeren zijn bijzondere streken in het zuiden van Belgisch Limburg. Een glooiend landschap gekarakteriseerd door beekvalleien, akkers, holle wegen en hoogstamboomgaarden, met in elk seizoen zijn charme. Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren vzw (RLH) is een samenwerkingsverband tussen overheden, natuurverenigingen, landbouworganisaties, wildbeheereenheden en toeristische verenigingen. Met als missie: versterking van natuur en landschap in samenspraak met alle gebruikers.

NABU Naturschutzstation Aachen

www.nabu-aaachen.de

NABU-Naturschutzstation Aachen is een onderafdeling van de non-profit vereniging NABU Aachen (Naturschutzbund Deutschland Stadtverband Aachen e.V.). Tot de taken van het NABU-Naturschutzstation behoort het uitvoeren van beheer- en herstelwerkzaamheden in natuurgebieden en in het cultuurlandschap van Aken. Belangrijke bouwstenen hiervoor zijn het inventariseren en documenteren van de fauna en flora en het openbaar maken van de opgedane kennis. Het Naturschutzstation Aachen ziet zich als schakel tussen natuurbeschermers en landgebruikers en wil burgers stimuleren om zich vrijwillig in te zetten voor natuurbescherming.

Stichting het Limburgs Landschap

www.limburgs-landschap.nl

Stichting het Limburgs Landschap werkt door gerichte aankopen en uitgekiend beheer aan robuuste en gevarieerde natuurgebieden die onderling met elkaar worden verbonden. Deze Groene Ruggengraat bestaat deels uit kleinschalig cultuurlandschap, deels uit natuurlandschap waarin natuurlijke processen belangrijker zijn dan de menselijke hand. Ecologisch onderzoek, beheerervaring en extern advies vormen de basis voor de beheerplannen. Het Limburgs landschap probeert zijn doelen te verwezenlijken in goed overleg met externe partners. Aan contacten op bestuurlijk niveau, voorlichting aan diverse doelgroepen en aan publiciteit wordt dan ook veel aandacht besteed.

Staatsbosbeheer

www.staatsbosbeheer.nl

Staatsbosbeheer zet zich in voor een natuurlijke leefomgeving waarmee mensen zich verbonden voelen, die bescherming biedt aan waardevolle planten en dieren en waar plaats is voor beleving en benutting. Staatsbosbeheer richt zich op het in stand houden van een zo groot mogelijke verscheidenheid aan Nederlandse landschappen en ecosystemen – voor huidige en toekomstige generaties. Hier is iedereen van harte welkom om te genieten van de natuur. Jaarlijks bezoeken zo'n 150 miljoen mensen de terreinen van Staatsbosbeheer (in totaal 264.000 ha). De interesse in de samenleving voor groen, landschap, klimaat en zingeving groeit. De recreatieve functie wordt dan ook steeds belangrijker. Tevens levert Staatsbosbeheer milieuvriendelijke en vernieuwbare grondstoffen. Zoals hout en biomassa. Maar ook zijn er ontwikkelingen op het gebied van grondstoffen en wind- en zonne-energie.

Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg

www.ikl-limburg.nl

Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (IKL) zet zich in voor een duurzame ontwikkeling van het cultuurlandschap in de Nederlandse provincie Limburg. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de streek- en identiteitsgebonden landschappelijke kenmerken en het actief betrekken van de inwoners en vrijwilligers bij de zorg voor het landschap. Een van de invalshoeken voor het werk van IKL is het verbeteren van leefgebieden voor karakteristieke en bedreigde soorten (planten en dieren). IKL maakt deel uit van het samenwerkingsverband Landschapsbeheer Nederland.

Stichting FREE

www.freenature.nl

Free Nature werkt aan de ontwikkeling van landschappen waarin natuurlijke processen leidend zijn: wind, water, planten en dieren, waaronder grote grazers. Mensen zijn van harte welkom om van deze landschappen te genieten. Free vertrouwt erop dat de mooiste landschappen tot ontwikkeling komen door de menselijke greep op het landschap geleidelijk te laten vieren. Het nauw betrekken van mensen bij het maken en uitvoeren van plannen hoort bij de werkwijze van Free. Free heeft veel expertise opgebouwd van extensieve jaarrondbegrazing met natuurlijke kuddes paarden en runderen.

